

Förvaltningsrätten i Linköping
Box 406
581 04 Linköping

Stockholm den 21 november 2011

ÖVERKLAGANDE OCH BEGÄRAN OM OMRÖVNING

- Klagande:** Fortum Distribution AB, org nr 556037-7326
115 77 Stockholm
- Ombud:** Advokaten Torgny Wetterberg,
Advokaten Kristoffer Ribbing och
jur kand Josefin Mallmin
Riddargatan 13 A, 114 51 Stockholm
Tel 08-545 811 00
e-post; torgny.wetterberg@a1advokater.se
- Motpart:** Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna
- Överklagat beslut:** Energimarknadsinspektionen beslut av den 28 oktober
2011, Dnr 778-2011-101431, redovisningsenhet
REL00860 ("Beslutet").
- Saken:** Fastställande av intäktsram enligt ellagen (1997:857)

Såsom ombud för klaganden anförs följande.

1. ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER PÅ ÖVERKLAGANDET

De beslut av den 28 oktober 2011 som Energimarknadsinspektionen (EI) fattade har inte, i viktiga delar, vunnit acceptans av berörda elnätsföretag. Många elnätsföretag har därför beslutat att överklaga EI:s beslut. Undertecknade ombud har fått i uppdrag att företräda ett stort antal nätföretag.

Det stora antalet överklagande nätföretag gör att arbetet med att upprätta detta överklagande varit tidspressat. Härigenom har överklagandet inte kunnat utvecklas i alla dess delar. Även fortsättningsvis kommer arbetet med att i alla delar slutligt färdigställa samtliga överklaganden att ta mer tid i anspråk än om vi som ombud bara företrätt ett elnätsföretag. I det långa loppet kommer dock den gemensamma hanteringen av de överklagade besluten att främja målens effektiva handläggning.

De sidhänvisningar som görs till EI:s beslut görs i samtliga fall till det beslut EI fattat rörande Hedemora Energi AB, bilaga 1.

Det bör slutligen framhållas att det yrkade beloppet kan komma att justeras, både uppåt och nedåt, då beloppsfrågan inte i särskild ordning kunnat stämmas av med samtliga klaganden i den utsträckning som normalt varit önskvärt. Det belopp som nu angivits som yrkat belopp är det högsta av sökt respektive av EI enligt schablonmetoden beräknad intäktsram. En orsak till ett ökat yrkande är att ett elnätsbolag grundat sökt intäktsram på en WACC understigande 5,2 procent.

2. PRELIMINÄRT YRKANDE - ÖVERKLAGANDE

Klaganden yrkar att Förvaltningsrätten, med ändring av Beslutet, fastställer intäktsramen för angiven redovisningsenhet till 3 105 456 tkr.

3. YRKANDE – OMPRÖVNING

Klaganden yrkar att EI omprövar Beslutet vad gäller övergångsperioden och principerna för hanteringen av opåverkbara kostnader. Den ändring i Beslutet som begärs, såvitt avser övergångsperioden och metoden för hanteringen av opåverkbara kostnader, framgår av avsnitten 6.1 och 6.2 nedan.

Begärda förändringar innebär att intäktsramen höjs för klaganden.

4. ÖVERGRIPANDE GRUND FÖR ÖVERKLAGANDET

Den av EI fastställda intäktsramen för redovisningsenheten ger inte klaganden täckning för de skäliga kostnader som krävs för att bedriva nätverksamheten under tillsynsperioden och ger inte heller en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas) (ellagen 5 kap 6 §).

5. NÄRMARE OM GRUNDERNA FÖR ÖVERKLAGANDET

Det är inte möjligt för klaganden att nu ange samtliga de grunder som åberopas till stöd för överklagandet. På sätt som anges nedan hemställs därför om anstånd med att ange och utveckla samtliga grunder. Följande precisering och utveckling av överklagandet kan dock lämnas nu.

5.1 Förekomsten av övergångsperiod står i strid med lag – särskild grund för överklagandet

Det komplement till den s.k. schablonmetoden som EI beskriver i bilaga 4 till Beslutet innebär att EI infört en övergångsperiod för införandet av schablonmetoden. Detta medför att schablonmetoden inte blir fullt tillämplig förrän tidigast i den fjärde tillsynsperioden (åren 2024-2027). Beslutet står i denna del i strid med lag.

5.2 Hanteringen av opåverkbara kostnader under övergångsperioden – särskild grund för överklagandet

EI:s införande av en övergångsperiod medför också, genom den metod som EI använt sig av, att klaganden inte får full ersättning för sina opåverkbara kostnader under tillsynsperioden. En sådan metod står i strid med ellagens förarbeten då det i förarbetena särskilt anges att opåverkbara kostnader är att betrakta som skäliga. Metoden kommer också i konflikt med vad som anges i EI:s egen rapport EI R2010:06, Löpande kostnader i förhandsregleringen – grundprinciper vid beräkning avsnitt 4.4.5.

6. UTVECKLING AV DE GRUNDER SOM NÄRMARE PRECISERATS I AVSNITT 5

6.1 Förekomsten av övergångsperiod står i strid med lag – utveckling

Det EI anger i Beslutet sidan 6, stycke 2 under rubriken "Allmänt om prövningen av en yrkad intäktsram" ger uttryck för att EI missuppfattat den ellag EI har att ha tillsyn över. Såvitt måste förstås ha EI utan grund tagit stöd av ellagen i dess lydelse före den 1 juli 2002 och denna lags förarbeten för att övergångsvis, fram till den fjärde tillsynsperioden som börjar år 2024, reducera skälig ersättning såsom den skall beräknas enligt lag. Felet är allvarligt och får vittgående konsekvenser för nätbolagen och därigenom för hela den för vårt samhälle avgörande infrastrukturen. Felet är helt enkelt inte acceptabelt.

Från elmarknadens avreglering år 1996 fram till den 1 juli 2002 fanns en bestämmelse i ellagen som innebar att bland annat konsumentintresset skulle vara styrande vid bedömningen av nättariffers skälighet (4 kap 1 § 2 st ellagen i dess lydelse före den 1 juli 2002). I propositionen 1996/97:136 (sidan 149) vari upprepades vad som angivits i propositionen 1993/94:162 (sidan 109) (som låg till grund för den nya ellagstiftning som tillkom vid avregleringen) angavs också rörande

skälighetsbedömningen av nättariffer att den viktigaste faktorn var konsumentintresset och att med detta avsågs elanvändarnas intresse av låga och stabila nättariffer.

Det visade sig dock att den i proposition 1996/97:136 angivna ordningen inte var lämplig. I proposition 2001/02:56 som låg till grund för de ändringar i ellagen som trädde ikraft den 1 juli 2002 angavs följande.

"Den nuvarande bestämmelsen om nättariffer är tämligen allmänt hållen. Denna utformning har gjorts med avsikt. Man ville i samband med avregleringen inte ge alltför precisa regler om utformningen av nättariffer eftersom detta skulle kunna leda till att utvecklingen av tarifferna leddes in i en bana som senare skulle visa sig mindre bra. Tanken var i stället att den allmänt hållna regleringen gradvis skulle preciseras genom utveckling av rättspraxis på området.

Det visade sig emellertid snart att tillämpningen av skälighetsregeln orsakade en hel del problem. Som skälighetsregeln är utformad har en nätkoncessionshavares kostnader blivit utgångspunkt för skälighetsbedömningen. Detta har varit nödvändigt för att kunna bedöma kriteriet "rimlig avkastning i nätverksamheten". Det är mycket resurskrävande att bedöma en nätkoncessionshavares samlade kostnads massa eftersom man måste avgöra om de kostnader som finns är godtagbara eller inte. Denna bedömning gäller dels om den åtgärd som kostnaden hänför sig till kan anses ingå i nätverksamheten, dels om kostnadens storlek är rimlig. Detta resurskrävande arbete har lett till att det knappast har hunnit utvecklas någon nämnvärd praxis på området.

Därför bör en förenkling av tillsynen ske, vilket kan uppnås genom en ändring av föreskriften om hur nättariffer skall vara utformade." (sidan 19f)

"Utgångspunkt för skälighetsbedömningen skall i fortsättningen inte vara nätkoncessionshavarens kostnader utan den samlade prestation, som han utför. Skälighetsbedömningen avser sedan att avgöra om nättariffen, dvs. de samlade intäkterna från denna prestation, kan anses skälig i förhållande till prestationen." (sidan 20)

Av ovanstående följer att lagstiftaren genom lagändringen ändrade fokus från ett kostnadsfokus till ett prestationsfokus. Det var framgent nätbolagets prestation som skulle styra nättariffens skälighet. Med en sådan utgångspunkt fanns inte längre skäl att ha konsumentintresset kvar som ett lagstadgat kriterium vid bedömning av nättariffers skälighet.

Genom de ändringar i ellagen som infördes per den 1 juli 2002 reglerades skälig nättariff på följande sätt.

Nättariffer skall vara utformade så, att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten.

Nättariffer skall vara utformade på sakliga grunder. (4 kap 1 § ellagen)

Sistnämnda stycke ändrades senare till följande lydelse:

Nättariffer skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

Ovanstående bestämmelse upphävs genom de ändringar i ellagen som träder ikraft den 1 januari 2012 och som EI:s beslut vilar på. Den tidigare bestämmelsen i 4 kap 1 § ellagen ersätts och kompletteras i den nya lagen av tre bestämmelser och av en förordning.

I proposition 2008/09:141, anges på sidorna 58 och 59 följande:

"För att ge den nya förhandsregleringen av nättariffer goda förutsättningar att fungera i praktiken krävs tydliga regler för utformningen av intäktsramen. Redan inför den första tillsynsperioden krävs därför ett regelverk som är mer förutsägbart än dagens metodkriterier och bestämmelser för skälighetsbedömningen i 4 kap. ellagen. Förutsägbarhet och tydlighet kan uppnås på i huvudsak två sätt, antingen genom att innebörden av det nuvarande skälighetskravet konkretiseras genom rättspraxis eller genom föreskrifter med mer detaljerade principer för skälighetsbedömningen.

Av stor betydelse för vilket sätt som bör väljas är om rättspraxis kan antas bli etablerad i tillräckligt god tid innan de första intäktsramarna ska beslutas. Samtliga beslut som Energimarknadsinspektionen har fattat med stöd av 4 kap. 1 § ellagen i dess nuvarande lydelse har överklagats. Någon rättspraxis har ännu inte utvecklats. Med hänsyn till de uppgifter som Energinätsutredningen har lämnat när det gäller handläggningstiderna i de allmänna förvaltningsdomstolarna bedömer regeringen att det är osannolikt att det kommer att ha etablerats en rättspraxis i tillräckligt god tid. Regeringens uppfattning är därför att grunder för skälighetsbedömningen bör förtydligas genom föreskrifter, vilket också förordas av flera remissinstanser."

Sålunda var det lagstiftarens uttryckliga avsikt att regleringen av hur skälig nättariff skulle bedömas enligt den nya lagen skulle vara mer detaljerad än tidigare vilket också kom till uttryck i 5 kap 6, 8 och 9 §§ ellagen och i regeringens förordning 2010:304, 9-11 §§.

5 kap ellagen handlar om nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten.

"Beräkning av intäktsramens storlek

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva närverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas)." (5 kap 6 § ellagen)

"Särskilt om beräkning av skäliga kostnader i närverksamheten

Som skäliga kostnader för att bedriva närverksamheten ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en närverksamhet med likartade objektiva förutsättningar." (5 kap 8 § första st ellagen)

"Särskilt om beräkning av en rimlig avkastning

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva närverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden.

En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot nätkoncessionshavaren att bortse från tillgången.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om hur kapitalbasen ska beräknas." (5 kap 9 § ellagen)

Förordningen 2010:304 behandlar i nedanstående del värdering av anläggningstillgångar - Nuanskaffningsvärde

"9 § En anläggningstillgång som ingår i kapitalbasen ska åsättas ett nuanskaffningsvärde som motsvarar ett normvärde för en anläggningstillgång som är i huvudsak likadan som den tillgång som ingår i kapitalbasen.

Ett normvärde enligt första stycket ska beräknas med utgångspunkt i den investeringsutgift en nätkoncessionshavare skulle ha för att förvärva eller tillverka en anläggningstillgång under tillsynsperioden på ett kostnadseffektivt sätt med tillbörlig hänsyn till sådana förutsättningar som nätkoncessionshavaren inte själv kan påverka."

"10 § Om det finns särskilda skäl, får nuanskaffningsvärde i stället beräknas med grund i utgiften för att förvärva eller tillverka anläggningstillgången när den ursprungligen togs i bruk i närverksamhet med hänsyn tagen till förändringen i prisläget från den anskaffningstidpunkten."

"11 § Om det saknas förutsättning att beräkna ett nuanskaffningsvärde enligt 9 eller 10 §, ska nuanskaffningsvärdet beräknas utifrån anläggningstillgångens bokförda värde. Om anläggningstillgången inte har något bokfört värde eller om det finns synnerliga skäl, får nuanskaffningsvärdet i stället bestämmas till vad som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet."

Regelverket ger sålunda detaljerade riktlinjer för hur en skälig intäktsram skall bedömas. Lagstiftaren har dock överlämnat till EI att bedöma rimliga

avskrivningstider för olika tillgångar och avkastningsränta (WACC). En sådan bedömning är också gjord av EI.

Av bilaga 3, sidan 1, till Beslutet framgår att EI har bedömt att en real kalkylränta före skatt om 5,2 procent "är rimlig att tillämpa för tillsynsperioden 2012-2015".

Det regelverk som skall tillämpas från och med år 2012 har medfört att nättarifferna kan höjas för många nätbolag – höjningar som är nödvändiga för ett långsiktigt bibehållande och förbättrande av infrastrukturen. EI har dock valt att frånga det regelverk som riksdag och regering satt upp för bedömningen av skäliga intäktsramar. Detta har skett genom införandet av en kompletterande övergångsperiod som får konsekvensen att nätföretagen inte erhåller en skälig intäktsram under aktuell tillsynsperiod.

EI har självt slagit fast att EI anser att en rimlig real kalkylränta före skatt uppgår till 5,2 procent för aktuell tillsynsperiod. Den kompletterande övergångsperioden medför dock att den verkliga reala kalkylränta som nätbolagen erhåller är avsevärt mycket lägre. EI har sålunda först i särskilt beslut fastställt en, enligt EI, rimlig kalkylränta för att därefter i Beslutet införa en övergångsperiod som medför att den verkliga kalkylränta som nätbolagen tillgodoförs är avsevärt mycket lägre än den som bedömts som rimlig. Det motiv som EI angivit för införandet av övergångsperioden är, såsom ovan angivits, intresset av låga och stabila elnätstariffer. EI förbiser dock att den ellag som EI har att tillämpa inte tar sikte på dessa kriterier. I stället skall bedömningen utgå ifrån elnätsföretagets skäliga kostnader och en rimlig avkastning för elnätsverksamheten. Klaganden avser att återkomma med detaljerade uppgifter om den verkliga kalkylränta som klaganden och övriga överklagande elnätsföretag faktiskt erhållit.

Beslutet står i denna del inte bara i strid med EI:s eget tidigare ställningstagande rörande kalkylräntan. EI har inte heller något stöd i ellagen eller annan lag för att införa nämnda övergångsperiod med här angivna konsekvenser. Av 8 kap 2 §

regeringsformen (RF) framgår att föreskrifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden inbördes måste meddelas genom lag. Enligt samma bestämmelse meddelas föreskrifter om förhållandet mellan enskilda och det allmänna, som gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden, genom lag.

Det stöd EI, för denna del av sitt Beslut tar i lagstiftningen före den 1 juli 2002 och förarbetena till denna, grundar ingen rätt för EI att införa angivna övergångsperiod. Införandet av övergångsperioden medför att klaganden och övriga elnätsföretag inte erhåller en skälig intäktsram enligt regelverket under tillsynsperioden.

Felet i EI:s beslut i denna del kan snabbt och enkelt rättas genom att EI:s övergångsperiod tas bort.

6.2 Hanteringen av opåverkbara kostnader under övergångsperioden - utveckling

Såvitt avser löpande kostnader kan dessa delas in i påverkbara och opåverkbara kostnader. I propositionen 2008/09:141 (sidan 65) har anförts följande:

"Grovt sett kan löpande kostnader i nätverksamhet delas in i påverkbara kostnader, t.ex. drifts- och underhållskostnader och icke-påverkbara kostnader. Sådana kostnader som företagen inte kan påverka bör kunna betraktas som skäliga i sin helhet. När det gäller sådana kostnader som kan påverkas bör rimligen endast kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet anses skäliga."

I EI:s egen rapport EI R2010:06, Löpande kostnader i förhandsregleringen – grundprinciper vid beräkning avsnitt 4.4.5 anges följande:

"EI:s ställningstagande: Vissa löpande kostnader ska i regleringen betraktas som opåverkbara och dessa kommer att accepteras i sin helhet. Kostnader som EI bedömt som opåverkbara är kostnader för abonnemang till överliggande och angränsande nät samt myndighetsavgifter.

Under första tillsynsperioden avser EI att utöver ovannämnda hantera även kostnader för producerad energi för att täcka nätförluster, kostnader inköpt energi för att täcka nätförluster

samt kostnader för abonnemang i inmatningspunkt (nätnyttöersättning) som opåverkbara kostnader.

Dessa kostnader/poster ska därför särredovisas och exkluderas ur posterna som omnämns i 4.3. De ska istället prognostiseras och efter tillsynsperioden stämmas av mot verkligt utfall."

Vid tillskapandet av övergångsperioden tycks dock EI ha förbisett att opåverkbara kostnader skall vara att betrakta som skäliga sin helhet och därför skall vara fullt ersättningsgilla. Effekten av övergångsperiodens konstruktion såvitt avser opåverkbara kostnader blir nämligen att endast en tredjedel av dessa opåverkbara kostnader blir ersatta.

I bilaga 4, "Metod för beräkning av intäktsram, formler samt kortfattad beskrivning", till Beslutet (sidan 4) anges hur intäktsramen under första tillsynsperioden ska beräknas.

EI:s formel för beräkning av intäktsram:

Nuvarande intäkter + (Intäktsram enligt EI:s schablonmetod – Nuvarande intäkter)*6/18

Nuvarande intäkter = Företagens intäkter för åren 2006-2009 (i 2010 års prisnivå)

För att belysa effekterna av EI:s beräkningsmetod såvitt avser de opåverkbara kostnaderna kan följande exempel användas:

- (i) Om de uppindexerade opåverkbara historiska kostnaderna som utgör en del av "Nuvarande intäkter" varit 100 MSEK och de i ansökan om intäktsram prognostiserade opåverkbara kostnaderna bedömts uppgå till 120 MSEK blir den beslutade intäktsramen för opåverkbara kostnader enligt EI:s övergångsmetod = $100 + (120 - 100) \times 6/18 = 107$.
- (ii) Om det faktiska utfallet under regleringsperioden i efterhand visar sig vara 150 MSEK så blir det justerade beslutet efter regleringsperioden = $100 + (150 - 100) \times 6/18 = 117$.

Elnätsföretaget har i exemplet en kostnad i form av opåverkbara kostnader om 150 MSEK. Elnätsföretaget får dock bara rätt att kompensera sig för en kostnad om 117 MSEK. Differensen om 33 MSEK (150-117) belastar alltså elnätsföretaget utan att elnätsföretaget har möjlighet att möta denna kostnad med en intäkt. Härigenom får inte elnätsföretaget full ersättning för opåverkbara kostnader vilket såväl lagstiftaren som EI avsett att elnätsföretagen skulle få.

Differensen som inte kan mötas med besparingar eller intäkter minskar avkastningen och gör EI:s övergångsreglering än mer negativ för elnätsföretagen och än mer avvikande emot den skäliga intäktsram som ellagen syftar till.

Felet i EI:s beslut i denna del kan snabbt och enkelt rättas genom att de opåverkbara kostnaderna initialt lyfts ur vid beräkningen såväl vid beräkningen av nuvarande intäkter (intäkterna 2006-2009 indexerat till 2010 års penningvärde, använt index behöver dock justeras) som vid beräkningen med schablonmetoden. Därefter läggs de av elnätsföretagen prognostiserade opåverkbara kostnaderna till detta belopp. Detta kan också uttryckas på följande sätt:

Formel för beräkning av intäktsram - full ersättning för opåverkbara kostnader.

Beslutad intäktsram = $2/3 * (\text{Nuvarande intäkter} - \text{Opåverkbara kostnader (2006-2009)}) + 1/3 * (\text{Intäktsram enligt schablonmodellen beräknad i förväg} - \text{Opåverkbara kostnader enligt prognos}) + \text{Opåverkade kostnader enligt prognos}$

Nuvarande intäkter = Företagens intäkter för åren 2006-2009 (i 2010 års prisnivå)

Vid en avstämning efter reglerperiodens slut beräknas ny intäktsram enligt följande:

Formel efter reglerperiodens slut:

Av EI avstämd intäktsram = $2/3 * (\text{Nuvarande intäkter} - \text{Opåverkbara kostnader (2006-2009)}) + 1/3 * (\text{Intäktsram enligt schablonmodellen beräknad efter reglerperioden} - \text{Opåverkbara kostnader verkligt utfall}) + \text{Opåverkade kostnader verkligt utfall}$

Nuvarande intäkter = Företagens intäkter för åren 2006-2009 (indexerat till rätt prisnivå) (2010 års nivå leder till underkompensation)

6.3 Andra fel kopplade till övergångsperioden - utveckling

Utöver vad som ovan angivits är metoden som används för beräkningen av utfallet av övergångsperioden även behäftad med andra allvarliga fel som leder till att olika nätföretag kan komma att hanteras olika och att utfallet blir fel och i vissa fall orimligt.

Dessa metodfel är kopplade till nedanstående förhållanden:

1. Enligt bilaga 4 till beslutet sidan 4 under rubriken "Formel för att beräkna intäktsramen under den första tillsynsperioden 2012-2015" görs en beskrivning av hur avstämning skall ske vid tillsynsperiodens slut. I den nedersta rutan anges dock att "Nuvarande intäkter" alltså efter periodens slut skall bedömas efter 2010 års prisnivå. Detta innebär att elnätsföretagen inte kompenseras för prisförändringar från och med år 2010 för den del av intäktsramen som baseras på "Nuvarande intäkter".
2. Historiska intäkter under åren 2006-2009 är grundade på den verksamhet som respektive elnätsföretag bedrev under den perioden. EI har utan någon närmare analys bedömt att värdena för åren 2006-2009 kan användas för att bedöma hur intäktsramen kommer att utvecklas för framtiden, främst under tillsynsperioden. Det har dock skett en rad betydelsefulla förändringar efter de år som används som ingångsvärden. Värdena avseende jämförelseåren

2006-2009 är därför inte utan vidare representativa att använda som ingångsvärden för beräkning av en intäktsram under en övergångsperiod.

Utan att nu syfta till att göra en uttömmande redogörelse över vilka förhållanden som kan behöva beaktas för olika elnätsföretag följer nedan en exemplifiering:

- stora investeringar i leveranssäkerhet under 2006-2011 som elnätsföretagen inte alls, bara delvis eller under den senare delen av perioden kompenserat sig för,
- vindkraftsinvesteringar under de förutsättningar som anges i föregående strecksats,
- förstärkningsåtgärder vid anslutningar under de förutsättningar som anges i föregående strecksats,
- investering i fjärravlästa mätare under de förutsättningar som anges i föregående strecksats,
- tillkommande kunder i expansiva områden,
- periodiserade eller inte periodiserade engångsintäkter,
- elnätsbolag som inte höjt nätavgifter på många år men gjort höjningar under t ex 2009 – 2011.

Ovanstående exemplifiering visar att de historiska intäkterna för åren 2006-2009 för många elnätsbolag måste justeras.

7. BEGÄRAN OM ANSTÅND

På sätt som angivits inledningsvis har undertecknade ombud fått i uppdrag att företräda ett stort antal nätföretag vid överklagande av EI:s beslut. Det stora antalet överklagande nätföretag gör att arbetet med att utveckla överklagandet i alla dess delar, i inledningsskedet, kommer att ta mer tid i anspråk än om vi som ombud bara

företrätt ett elnätsföretag. I det långa loppet kommer däremot en gemensam hantering av de överklagade målen att främja målens effektiva handläggning.

Med den bedömning vi kan göra rörande omfattningen och komplexiteten av de frågor som skall prövas av förvaltningsrätten bedöms att ett anstånd till den 31 januari 2012 är erforderligt. Sålunda hemställs om sådant anstånd.

Som ovan

Torgny Wetterberg

Kristoffer Ribbing

Josefin Mallmin

Fastställande av intäktsram enligt 5 kap. ellagen (1997:857)

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (EI) fastställer intäktsramen för Hedemora Energi AB 556115-5226 avseende redovisningsenheten REL00069 till högst 173 674 tkr för tillsynsperioden 2012-2015 i 2010 års prisnivå.

Intäktsramen kommer efter tillsynsperioden att justeras för vart och ett av åren i perioden med följande faktorprisindex genom att

- a. kapitalbasens nuanskaffningsvärde räknas om med faktorprisindex (FPI) för byggnader¹ och
- b. den löpande påverkbara kostnaden räknas om med faktorprisindex (FPI) för elnätsföretag – lokalnät avseende löpande påverkbara kostnader².

Efter tillsynsperioden ska det faktiska utfallet avseende investeringar och utrangeringar jämföras med prognosen för investeringar och utrangeringar i kapitalbasen. Vidare ska den löpande opåverkbara kostnaden jämföras med det faktiska utfallet. Om det faktiska utfallet i dessa delar avviker från prognoserna kan intäktsramen komma att omprövas.

2. EI fastställer normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator för tillsynsperioden till följande nivåer.

- a) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 41,40 min
- b) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 59,59 min
- c) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,36 st
- d) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,50 st

Efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i

¹ Framtaget av SCB, se bilaga 5.

² Framtaget av SCB, se bilaga 6.

nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av en intäktsram. Därvid kan intäktsramen komma att omprövas.

3. Beslutet gäller omedelbart.

Redogörelse för ärendet

Yrkanden m.m.

Hedemora Energi AB 556115-5226, fortsättningsvis benämnt företaget, bedriver nätverksamhet i Avesta och Hedemora kommun och antalet uttagspunkter är 9 110 (år 2010). Företaget har ett ledningsnät med cirka 109 meter ledning/uttagspunkt. I ansökan som inkom till EI den 30 mars 2011 och i kompletterande inlagor den 5 maj, 10 maj, 17 maj samt 7 juni 2011 yrkar företaget att EI fastställer intäktsramen för tillsynsperioden 2012-2015 till 227 491 tkr. Den yrkade intäktsramen omfattar redovisningsenheten REL00069 med de nätkoncessioner som anges i bilaga 1.

Företagets uppgifter till grund för bedömningen av en skälig intäktsram

Allmänt

Företaget har till grund för sin ansökan om intäktsram haft att redovisa de uppgifter som följer av EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek. Av regeringens proposition 2008/09:141 s. 34 anges i avsnitt 5.2.2 att en nätinnehavare ska lämna in ett förslag till intäktsram till nätmyndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Det medför visserligen en ökad administrativ börda för företagen, men det förenklar processen om nätföretagen lämnar in inte bara relevanta uppgifter om sin verksamhet, utan också ett motiverat förslag till intäktsram baserat på de krav som ellagen ställer. Det kan förutsättas att nätkoncessionshavarna utarbetar underlag för en egen bedömning av vad som är en rimlig intäktsram. Fördelen är att myndigheten får besked om vilka grunder nätföretaget har för sin bedömning och möjlighet att tidigt ta ställning till de argument som nätkoncessionshavaren för fram.

Företaget anger som motiv att intäktsramen ska kunna täcka upp för kommande kostnadsökningar och att dessa är svåra att budgetera, framförallt kostnader för överliggande nät och nätförluster. Dessutom ska intäktsramen ge företaget bättre avkastning på elnätsverksamheten.

Företaget har härutöver i huvudsak redovisat nedan angivna uppgifter om kapitalkostnader, löpande kostnader och uppgifter om kvaliteten.

Kapitalkostnader

Anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen per den 31 december 2010, uppgår till ett sammanlagt nuanskaffningsvärde om 473 214 tkr, se bilaga 1, tabell 1. Samtliga anläggningstillgångar har redovisats till normvärde.

Vissa investeringar och utrangeringar av anläggningstillgångar kommer att genomföras under perioden. Förändringarna i nuanskningsvärdet för dessa investeringar och utrangeringar under perioden återges per halvår i bilaga 1, tabell 2 och tabell 3.

Företaget avser investera i anläggningar till ett totalt nuanskningsvärde om 53 100 och utrangera anläggningar till ett totalt nuanskningsvärde om 45 500 tkr under perioden.

Löpande kostnader

Företaget har i enlighet med 5 kap. 10 – 13 §§ EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) redovisat löpande påverkbara kostnader för 2006-2009. Dessa kostnader återfinns i bilaga 1, tabell 4, tabell 5 och tabell 7. Med påverkbara kostnader avses kostnader som inte definieras som opåverkbara, exempelvis kostnader för drift och underhåll, kundspecifika kostnader såsom kostnader för mätning, beräkning och rapportering.

Företaget har prognostiserat sina löpande opåverkbara kostnader för tillsynsperioden till 56 510 tkr (bilaga 1, tabell 8). Med opåverkbara kostnader avses kostnader för nätförluster (fördelat på inköp och egen produktion), abonnemang till överliggande och angränsande nät och ersättning till vissa producenter enligt 3 kap. 15 § ellagen samt myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet.

Övrigt utredningsunderlag i ärendet

Kvallteten i sättet att bedriva nätverksamheten

Företagets uppgifter om avbrott i överföringen av el för åren 2006-2009 återges i bilaga 2.

Intäkter i nätverksamheten

Intäkterna för perioden 2006-2009 uppgick totalt till 135 310 tkr enligt årsrapporterna för nämnda år.³

Tabell 1 Totala intäkter

	2006	2007	2008	2009	Summa
Totala intäkter tkr	32 211	34 061	33 683	35 355	135 310

Aktuella regler

Allmänna bestämmelser

I 1 kap. 4 § ellagen (1997:857) definieras vad som avses med **nätverksamhet**. Med det förstås att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och

³ Intäkterna hämtats från följande poster i årsrapporterna: RR7101, RR7102, RR7103, RR7111, RR7113, RR71150, Övriga intäkter enligt not RR 2006-2009. I de fall flera redovisningsenheten består av sammanslagna redovisningsenheter under perioden 2006-2009 har posterna i årsrapporterna också summerats i detta avseende.

beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet.

Med **intäktsram** avses enligt 1 kap. 5 a § ellagen de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod.

5 kap. ellagen innehåller bestämmelser om nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten och om skälighetsbedömningen av dessa intäkter. Av bestämmelserna framgår bl.a. följande.

En intäktsram ska enligt 1 § första stycket fastställas i förväg för varje tillsynsperiod som ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (4 §).

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavarens intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig och vad gäller intäkter från en regionledning, för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet (22 och 23 §§). Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § ellagen har medgivit att flera nätkoncessionsområden för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område (22 § andra stycket).

Av beslutet om fastställande av intäktsram ska det framgå vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen (3 § andra stycket). Ett sådant beslut gäller utan hinder av att det överklagas, d.v.s. det gäller omedelbart (19 §).

Vid beräkningen av intäktsramens storlek är utgångspunkten (6 §), att ramen ska täcka **skäliga kostnader** för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

När intäktsramen bestäms ska även hänsyn tas till **kvaliteten** i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (7 §). En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen. Vid denna bedömning ska ett avbrott i överföringen av el beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen.

Det följer av 5 kap. 7 § tredje stycket ellagen jämfört med 15 § förordningen (2010:304) om fastställande av intäktsram enligt ellagen (kapitalbasförordningen) att EI har bemyndigats att meddela föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten enligt 5 kap. 7 § ellagen. Sådana föreskrifter har EI meddelat enligt EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 april 2011.

Med **skäliga kostnader** i nätverksamheten avses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kostnad för

avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen ska dock inte anses vara en skälig kostnad (8 §).

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden (9 §).

En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot nätkoncessionshavaren att bortse från tillgången.

I **kapitalbasförordningen** finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (7 §) och om värdering av anläggningstillgångar (9 – 11 §§) samt om förändring i prisläget (12 §). En anläggningstillgång ska ingå (7 §) i kapitalbasen från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt då den börjat användas. Tillgången ska inte ingå i kapitalbasen från det halvårsskifte som infaller närmast efter den tidpunkt då den slutat användas.

Bestämmelser avseende vilka uppgifter som ska redovisas

EI har enligt 16 § 1 kapitalbasförordningen bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna förslag till intäktsram och att lämna uppgifter enligt 5 kap. 2 § ellagen. EI har med stöd av detta bemyndigande meddelat föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek vilka trädde i kraft den 15 oktober 2010. Föreskrifterna innehåller bl.a. bestämmelser om när en intäktsram senast ska lämnas och vilka närmare uppgifter som ska redovisas.

Bestämmelser avseende avstämning efter tillsynsperiodens slut

Efter tillsynsperiodens slut ska nätmyndigheten (EI) göra en avstämning av det faktiska utfallet under perioden. Det följer av 5 kap. 13 § jämfört med 5 kap. 14 § ellagen att EI i vissa fall ska ompröva intäktsramen och för att kunna göra den bedömningen ska myndigheten kontrollera om de antaganden som legat till grund för fastställelsebeslutet överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden.

I 7 kap. 1-5 §§ enligt de ovan nämnda föreskrifterna om redovisning av uppgifter finns närmare bestämmelser om när uppgifterna för avstämning senast ska lämnas (31 mars efter tillsynsperiodens slut) och vilka uppgifter som då ska lämnas till EI.

Energimarknadsinspektionens bedömning

Allmänt om prövningen av en yrkad intäktsram

EI ska fastställa en intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 och har att ta ställning till om den av företaget yrkade intäktsramen är skälig.

Vid skälighetsbedömningen av den yrkade intäktsramen har EI dels att beakta kundernas intresse av låga och stabila tariffer och dels att intäktsramen ska vara tillräcklig för att

täcka företagens skäligen kostnader och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. Intäktsramen ska även säkerställa att företagen kan hålla en hög leveranssäkerhet och att de kan genomföra nödvändiga investeringar för att bibehålla nätets kapacitet och vid behov bygga ut det befintliga nätet.

Av förarbetena framgår i denna del bl.a. följande. Vid skälighetsbedömningen ska kundernas behov av låga och stabila elnätstariffer beaktas (prop. 2008/09:141 s. 22). Det har inte framkommit skäl att frångå den grundprincip för skälighetsbedömningen som anges i nuvarande 4 kap. 1 § första stycket ellagen. Nättarifferna ska således även i fortsättningen vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäligen i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (prop. 2008/09:141 s. 58). De kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt löpande rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten. En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. En rimlig avkastning motsvarar den avkastning som fordras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar (a. prop. s. 60 – 61). Såväl den gällande som den föreslagna regleringen syftar till att nätföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Regleringen ska syfta till att säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad (a. prop. s. 58).

El:s metod för att pröva skäligheten i den yrkade intäktsramen

För att pröva de yrkade intäktsramarna har EI tagit fram en schablonmetod som beräknar den intäkt som ett företag långsiktigt behöver för att säkerställa att driften sker med en hög leveranssäkerhet och som ger utrymme för att nödvändiga investeringar kan genomföras. För att säkerställa att samtliga företag behandlas lika är schablonmetodens beräkning frikopplad från företagets bokförda kostnader. Den beräknade intäkten bygger istället på antaganden om vad ett rimligt effektivt företag bör ha för kostnadstäckning och avkastning under tillsynsperioden. EI har härvid bedömt att en rimlig avkastning erhålls med en real kalkylränta före skatt om 5,2 procent. En mer ingående beskrivning av EI:s bedömning av rimlig kalkylränta återfinns i bilaga 3. När det sedan gäller kapitalkostnaderna som beräknas med schablonmetoden skiljer sig dessa i de allra flesta fall från företagets bokföringsmässiga avskrivningar och finansiella kostnader samt avkastningskrav i verksamheten. Det beror på att EI anser att kapitalkostnaderna ska ge en långsiktig och stabil utveckling av nätavgifterna genom att de fördelas jämnt över anläggningarnas livslängd för att på så sätt säkerställa att intäkterna fördelas jämnt över tiden. Schablonmetoden tar inte heller hänsyn till hur företagen historiskt har fått kostnadstäckning för sina kostnader för att driva elnätet. Det innebär att skillnaden mellan företagets faktiska intäkter i dagsläget och den långsiktiga stabila intäkt som beräknas med schablonmetoden kan komma att behöva utjämnas för att säkerställa att kravet på att kunderna ska ha låga och stabila tariffer beaktas fullt ut.

Den teoretiska grunden för beräkningsmetoderna beskrivs bl.a. i EI:s rapport EI R2009:9 Förhandsreglering av elnätstariffer - principiella val i viktiga frågor och rapport EI R2010:24 Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första tillsynsperioden 2012-2015. För en kortfattad information om metoden, se bilaga 4.

EI:s bedömning av den yrkade intäktsramen

För att EI ska kunna beräkna en intäkt med schablonmetoden har EI begärt in de uppgifter som framgår av föreskrifterna EIFS 2010:6. Företaget har lämnat de begärda uppgifterna.

EI har utifrån detta underlag beräknat intäkten med schablonmetoden (för detaljerade formler samt beräkningar se bilaga 4 och 7) och funnit att en långsiktig godtagbar högsta intäktsram uppgår till 230 528 tkr⁴ i 2010 års prisnivå.

Tabell 2 Underlag för bedömning av den yrkade intäktsramen

		tkr
Kapitalkostnad		119 953
Löpande kostnader		
	Opåverkbara kostnader	56 510
	Påverkbara kostnader	54 064
Beräknad intäktsram enligt schablonmetoden		230 528
Yrkad intäktsram		227 491
Intäkter 2006-2009 i 2010 års prisnivå		145 247

Kapitalkostnaden har beräknats utifrån en ingående kapitalbas på 473 214 tkr och med hänsyn till den investerings- och utrangeringsplan som företaget redovisat i sin ansökan, se bilaga 1.

EI bedömer att en real kalkylränta före skatt på 5,2 procent⁵ är skälig, samt att avskrivningstiderna ska vara 40 respektive 10 år i enlighet med vad som redovisats i bilaga 4. En detaljerad redovisning av beräkningen av kapitalkostnaden för företaget framgår av bilaga 7.

Den löpande opåverkbara kostnaden har beräknats i enlighet med den prognos företaget har redovisat till EI. En detaljerad redovisning av beräkningen av den opåverkbara kostnaden för företaget framgår av bilaga 7.

⁴ Den beräknade intäktsramen anges i tkr. Då EI enligt sin metod beräknar kapitalkostnaden och de löpande kostnaderna sker detta emellertid i kr. Detta medför i vissa fall att en avrundningsdifferens kan uppstå då kapitalkostnaden och de löpande kostnaderna summeras i kr men anges i tkr enligt Tabell 2. I detta fall föreligger en avrundningsdifferens på 1 tkr.

⁵ Motivering till vald kalkylränta framgår i bilaga 3.

EI har i schablonmetoden beräknat de löpande påverkbara kostnaderna till 54 064 tkr.

Företagets yrkade intäktsram om 227 491 tkr överstiger inte den av EI beräknade långsiktiga högsta godtagbara intäktsramen. Vid skälighetsbedömningen ska EI beakta kundernas rätt till låga och stabila tariffer. Detta innebär att kunderna inte ska få omotiverat stora avgiftsförändringar från ett år till ett annat. Hur stora förändringar som kan tillåtas i det enskilda fallet måste bedömas utifrån företagets nuvarande intäktsnivå.

Företagets intäkter för åren 2006-2009 uppgår till 145 247 tkr i 2010 års prisnivå. En beräknad långsiktigt godtagbar intäktsram enligt schablonmetoden i 2010 års prisnivå är därmed 85 280 tkr högre än för fyraårsperioden 2006-2009. En avgiftshöjning med detta belopp är inte förenligt med kravet på låga och stabila tariffer och en utjämning över tid är därför nödvändig.

För att säkerställa att avgifterna inte höjs oskäligt mycket från år till år bedömer EI att utjämningen måste ske under fyra tillsynsperioder, dvs. 16 år. Då EI:s beräkningar utgår från företagets intäkter för 2006-2009 (i 2010 års prisnivå), måste utjämningen även omfatta åren 2010 och 2011. Utjämningen kommer därför att ske över 18 år (16+2). Med hänsyn härtill kan intäkterna för tillsynsperioden 2012-2015 därför endast tillåtas att öka med högst 6/18 av 85 280 tkr. Dessa sex artondelar (6/18) motsvaras av ett belopp på 28 427 tkr och ger företaget en högsta tillåten intäktsram för 2012-2015 om totalt 173 674 (145 247 + 28 427) tkr mot yrkade 227 491 tkr. Företagets yrkade intäktsram ska därför sättas ned med 53 817 tkr och fastställas till 173 674 tkr för tillsynsperioden.

Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

EI ska vid beräkning av en skäligen intäktsram också bestämma vad som är en rimlig kvalitet på leveranssäkerheten enligt 5 kap. 7 § ellagen.

EI har med stöd av bemyndigande, utarbetat föreskrifter (EIFS 2011:1), för bedömning av kvalitetsnivån i nätverksamheten såsom redovisats ovan under rubriken Aktuella regler. Innebörden i dessa föreskrifter är att EI vid fastställande av en intäktsram också fastställer normnivån på kvaliteten för tillsynsperioden. Mer om hur kvaliteten i nätverksamheten ska bedömas beskrivs i EI:s rapport EI R2010:08 Kvalitetsbedömning av elnät vid förhandsreglering.

EI har beräknat normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator som anges i föreskrifterna och de allmänna råden EIFS 2011:1 för tillsynsperioden till följande nivåer.

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 41,40 min

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 59,59 min

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,36 st

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,50 st

Normnivån är beräknad på det sätt som anges i nämnda föreskrifter utifrån de avbrottsdata som företaget redovisat och som återfinns i bilaga 2.

Angående avstämning efter tillsynsperiodens slut se nedan under rubriken Kvaliteten i nätverksamheten efter tillsynsperiodens slut.

Avstämning efter tillsynsperiodens slut

Allmänt

Efter tillsynsperiodens slut gör EI en avstämning mellan de antaganden och förutsättningar som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. I EI:s tillsyn ingår också att göra en jämförelse mellan företagets samlade, faktiska intäkter och den fastställda intäktsramen (Prop. 2008/09:141. s.40 f och s.108).

Den fastställda intäktsramen förutsätter att det faktiska utfallet avseende kapitalbasens investeringar och utrangeringar ska jämföras med den prognos företaget gjort. Detsamma gäller för den löpande opåverkbara kostnaden. Prognosen ska jämföras med det faktiska utfallet. För det fall det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa ska EI ompröva intäktsramen (5 kap. 13 och 14 §§ ellagen).

I EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) finns närmare bestämmelser om när (senast 31 mars året efter tillsynsperiodens slut) och vilka uppgifter företaget ska lämna för att EI ska kunna göra denna avstämning.

Automatisk justering av Intäktsramen

Intäktsramen fastställs i 2010 års prisenivå. I samband med att avstämning görs efter tillsynsperiodens slut på sätt som redovisats i föregående avsnitt, kommer EI att räkna om den beslutade intäktsramen för vart och ett av åren med vissa kostnadsprisindex. Dessa är faktorprisindex för byggnader avseende kapitalkostnaden och faktorprisindex för elnätverksamhet avseende den löpande påverkbara kostnaden enligt vad som anges i punkten 1 a och b i beslutet.

Kvaliteten i nätverksamheten efter tillsynsperiodens slut

I detta beslut om intäktsram har EI som ovan redovisats angett normnivån på kvaliteten. Efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av en intäktsram (EIFS 2011:1).

Avstämning av Intäkterna för tillsynsperioden mot Intäktsramen

Om det visar sig att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten under perioden avviker från den fastställda intäktsramen, kan ramen för påföljande tillsynsperiod komma att minska respektive öka med det avvikande beloppet. I vissa fall

Datum
2011-10-28

Dnr
778-2011-101443

tillkommer dessutom ett överdebiteringstillägg. Detta följer av 5 kap. 20 och 21 §§
ellagen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ska intäktsramen för företaget avseende redovisningsenheten
REL00069 uppgå till 173 674 tkr för tillsynsperioden 2012-2015 i 2010 års prisnivå och på
sätt som närmare anges i beslutet enligt punkten 1.

Summa beräknad intäktsram enligt schablonmetoden	230 528
Historisk intäkt 2006-2009 uppräknat till 2010 års prisnivå	145 247
Skillnad mellan historisk och beräknad intäkt	85 280
6 / 18 av skillnaden	28 427
Beslutad intäktsram 2012 - 2015	173 674

Därtill ska normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för varje år i tillsynsperioden
anges till nivåerna på kvalitetsindikatorerna som närmare framgår av punkten 2.

Enligt 5 kap 19 § ellagen gäller detta beslut utan hinder av att det överklagas.

Hur man överklagar, se bilaga 8.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Yvonne Fredriksson. Vid den
slutliga handläggningen har därutöver deltagit ställföreträdande generaldirektören Tony
Rosten, chefsjuristen Göran Morén och tillförordnande avdelningschefen Linda Werther
samt analytikern Semira Pandur, föredragande.

Yvonne Fredriksson

Semira Pandur

Bilagor till beslutet

- 1 Företagets ansökan om intäktsram
- 2 Brev med uppgifter om avbrott för perioden 2006-2009
- 3 Kalkylränta i elnätsverksamhet, Energimarknadsinspektionen
- 4 Metod för beräkning av intäktsram, formler samt kortfattad beskrivning
- 5 Faktorprisindex för byggnader (SCB)
- 6 Faktorprisindex för elnätsverksamhet lokalnät (SCB)
- 7 Beräknad intäktsram
- 8 Hur man överklagar

2011:07

Kalkylränta i elnätsverksamhet

Inledning

Syftet med denna promemoria är att redovisa vilken kalkylränta i elnätsverksamhet som Energimarknadsinspektionen (EI) kommer att tillämpa för tillsynsperioden 2012-2015. Promemorian har föregåtts av ett utredningsarbete inom EI som innefattar underlag från flera konsultrapporter samt remittering av ett utkast. I denna promemoria och dess bilagor redovisas EI:s analysarbete där bland annat olika beräkningar genomförts. Genom dessa beräkningar har effekterna på kalkylräntans nivå av de synpunkter som inhämtats i remissomgången beaktats. Vidare har det genom de kalkyler EI genomfört, varit möjligt att bedöma vad som är en rimlig nivå på kalkylräntan. Slutligen har synpunkterna från remissinstanserna kommenterats. Denna analys redovisas i bilaga 4. En sammanställning av remissynpunkterna återfinns på EI:s webbplats: <http://www.ei.se/For-Energiforetag/EI/Forhandsprovning-av-elnatstariffer/Viktiga-dokument-forhandsreglering/>. Länkar till rapporter m.m. som i övrigt refereras i denna promemoria återfinns på EI:s webbplats eller kan begäras hos EI.

Energimarknadsinspektionens ställningstagande

EI bedömer att en real kalkylränta före skatt på 5,2% är rimlig att tillämpa för tillsynsperioden 2012-2015. Vidare bedömer inspektionen att kalkylräntan inte behöver uppdateras under åren 2012-2015 men att kalkylräntan vid avstämningen efter tillsynsperioden slut bör ingå som en del av avstämningen.

Underlag för bedömning av kalkylränta 2012-2015

EI har beställt underlag från de två konsultföretagen Grant Thornton och Ernst & Young avseende bedömningar av vad som kan anses vara en rimlig kalkylränta för perioden 2012-2015.

Båda konsulterna anger den bedömda kalkylräntan som ett intervall. Grant Thornton anger att kalkylräntan bör ligga i intervallet 5,33-6,59% och Ernst & Young anger intervallet till 4,27-5,81%. En genomsnittlig kalkylränta av de båda konsulternas bedömning är 5,50%.

En fråga som varit föremål för särskild bedömning är hur en kalkylränta efter skatt ska konverteras till en kalkylränta före skatt med anledning av elnätsföretagens möjligheter att göra så kallade överavskrivningar och erhålla räntefria skattekrediter. Eftersom effekten av dessa innebär att viss del av finansieringen kan ske med räntefria krediter då de verkliga ekonomiska livslängderna på merparten av elnätsföretagens tillgångar är ca 40 år, så finns det skäl för att reducera kalkylräntan. Denna fråga har inte belysts närmare av Grant Thornton eller Ernst & Young. Båda konsulterna uppger dock att existensen av obeskattade reserver innebär en räntefri kredit för nätföretagen. Konsulterna har trots detta tillämpat standardmetoden för konvertering av kalkylränta efter skatt till före skatt och därmed inte gjort någon justering av kalkylräntan för denna skatteeffekt. Under 2010 inhämtade EI utlåtande från professorerna Jan Bergstrand, Stefan Yard och Göran Bergendahl avseende frågan om obeskattade reserver och dess påverkan på omräkning av en kalkylränta från efter skatt till före skatt. Professorerna Jan Bergstrand och Stefan Yard lämnade därefter förslag på hur kalkylräntan skulle kunna justeras för att ta hänsyn till att elnätsföretagen har obeskattade reserver. Skattefrågan har också på EI:s uppdrag belysts av konsulten ICECAPITAL, se EI:s rapport EI R 2010:25, bilaga 3 och även de har lämnat ett förslag på hur kalkylräntan kan justeras.

EI anser att utredningen klart visar att det finns underlag för att kalkylräntan ska beakta elnätsföretagen möjlighet att erhålla skattefria krediter.

ICECAPITAL har på EI:s uppdrag analyserat frågan om kalkylräntan ska justeras med hänsyn till företagets möjligheter till räntefria skattekrediter. ICECAPITAL har i sin analys kommit fram till att det är motiverat att göra en justering av kalkylräntan. ICECAPITAL ansåg dock att det är osäkert vilken justering som ska göras men av underlaget framgår att justeringen bör ligga i intervallet 0,0-0,6 procentenheter, se bilaga 3. Av den analys som EI genomfört i bilaga 4, framgår av ett enskilt exempel att den justering av kalkylräntan som behöver göras är 0,44% för att beakta möjligheten till räntefria skattekrediter. Med ledning av de ovan angivna uppgifterna anser EI att den justering av kalkylräntan som ska ske för att beakta skatteeffekten bör göras med ett genomsnitt av 0,0-0,6 procentenheter, dvs 0,3 procentenheter för tillsynsperioden 2012-2015.

En genomsnittlig kalkylränta som baseras på konsulterna Grant Thornton och Ernst & Youngs bedömning är 5,50%. Efter en justering med hänsyn taget till skatteeffekten på 0,3 procentenheter kan kalkylräntan beräknas till 5,2%.

EI har också genomfört en analys av kalkylräntans nivå som framgår av bilaga 4. I denna har ett stort antal justeringar gjorts, som syftar till att slutligt bedöma vilken nivå på kalkylräntan som är rimlig, oaktat vilken ansats som väljs för ingående parametrar. Av detta underlag framgår att 5,2% är en rimlig kalkylränta för perioden 2012-2015.

Sammantaget anser EI mot bakgrund av ovanstående att det finns underlag för att göra bedömningen att en real kalkylränta före skatt på 5,2% är rimlig att tillämpa för tillsynsperioden 2012-2015.

Bilagor:

1. Konsultrapport Grant Thornton.
2. Konsultrapport Ernst & Young.
3. Konsultrapport från Ice Capital.
4. Analys av parametrar i kalkylränteberäkning mm

Ovanstående bilagor finns i detta dokument:

http://www.ei.se/upload/Tillsyn/Ex%20ante%20eln%c3%a4t/EIPM_2011_7_Kalkylranta_i_elnatsverksamhet.pdf

Bilaga 4

Metod för beräkning av intäktsram, formler samt kortfattad beskrivning

Överväganden avseende metodens utformning

Intäktsramen beräknas med schablonmetoden

Utgångspunkten för prövningen av en ansökan om intäktsram är en av Energimarknadsinspektionen (EI) utarbetad schablonberäkningsmetod (schablonmetoden). Denna metod bygger på antaganden om vilken kostnadstäckning och avkastning ett rimligt effektivt företag med likartade objektiva förutsättningar bör ha över tid för att klara sina åtaganden som elnätsföretag. Med denna intäkt ska nätföretaget få kostnadstäckning och avkastning i sin verksamhet så att nätföretaget kan driva nätet med hög leveranssäkerhet och genomföra nödvändiga investeringar för att utveckla elnäten. För att säkerställa att samtliga företag behandlas lika är schablonmetodens beräkning i huvudsak frikopplad från företagets historiska bokförda kostnader.

Schablonmetoden är utformad efter principen att nätföretaget ska ges kostnadstäckning och avkastning utjämnat över anläggningstillgångarnas livslängd. Detta medför att intäkterna blir förutsägbara för nätföretaget och att kundernas avgifter inte påverkas av anläggningarnas ålder eller var företaget befinner sig i sin investeringscykel. En liknande utjämningsmetodik tillämpas exempelvis vid s.k annuitetslån. I dessa fall återbetalar låntagaren lånet med ett lika stort belopp varje månad under ett antal på förhand fastställda månader.

Övergångseffekter när schablonmetoden används

En central fråga i EI:s utredningsarbete för att fastställa metoden har varit att bestämma hur stora intäkter det är motiverat att nätföretaget erhåller under en tillsynsperiod som ersättning för de anläggningar som verksamheten använder.

I utredningsunderlaget konstateras att det mest effektiva sättet att utforma bedömningen av intäktsramarna är att fastställa kapitalbasens ingångsvärde till nätens nuanskaffningsvärde. Regeringen har också lagt fast detta i en förordning (2010:304) om fastställande av intäktsram enligt ellagen (1997:857), där det i 9 § anges att en anläggningstillgång som ingår i kapitalbasen ska åsättas ett nuanskaffningsvärde (NUAK) som motsvarar ett normvärde för en anläggningstillgång som är i huvudsak likadan som den tillgång som ingår i kapitalbasen.

I Energinätsutredningen, som utredde formerna för införandet av en förhandsreglering, framhölls att nuanskaffningsvärdet måste reduceras utifrån hur gammalt nätet är, dvs genom att beräkna ett åldersjusterat nuanskaffningsvärde (SOU 2007:99 sid. 174). Risken för att nätet värderas antingen för lågt eller för högt reduceras därmed. En alltför hög värdering av elnätet, skriver utredningen, t.ex. till det fulla nuvärdet av ett väl avskrivet nät, skulle ge upphov till höga vinster som måste anses oskäligen. En sådan värdering skulle medföra att kunderna får betala högre nättariffer än när nätets nedskrivna värde beaktas. Omvänt kan en för låg värdering av nätet i stället leda till att företagen inte får

en rimlig kostnadstäckning för gjorda investeringar. Utredningen konstaterade vidare att det inte finns tillförlitliga uppgifter om åldern på elnäten. Baserat på uppgifter från Fortum föreslog utredningen att åldersjustering skulle göras på så sätt att nätet skulle värderas till 50 procent av nuanskaffningsvärdet. I remissbehandlingen av Energinätsutredningen framkom invändningar mot den metod för åldersjustering som föreslagits. Regeringen har inte anvisat om eller hur åldersjusteringen ska genomföras utan har lämnat till EI att välja metod.

EI har inte haft praktiska möjligheter att för den första tillsynsperioden åldersbestämma nätet. Det har heller inte, i brist på uppgifter om nätföretagens nuanskaffningsvärden, varit möjligt att utvärdera rimligheten i Energinätsutredningens förslag om att näten ska värderas till halva nuanskaffningsvärdet. EI har därför funnit att det alternativ som närmast stått till buds är att basera kapitalkostnadsberäkningarna på nuanskaffningsvärden fördelade med en real annuitetsmetod. Skälen för detta är att intäktsramens storlek då relateras till nätverksamhetens omfattning, kapacitet och kvalitet istället för faktisk ålder vilket ger stabila avgifter för kunderna över tiden.¹ Schablonmetoden bygger därför på nuanskaffningsvärden utan åldersavdrag.

Under förberedelserna till en övergång med förhandsprövning av nätföretagens intäkter har det konstaterats att kapitalkostnadsersättningen vid beräkningar som bygger på ett icke åldersjusterat nuanskaffningsvärde med schablonmetoden, i många fall leder till övergångseffekter. I samband med att nätföretagens kapitalbaser har kunnat beräknas och fastställas under hösten 2010 har dessa effekter kunnat belysas och analyseras.

Analysen visar att intäktsramarna för lokal- och regionnäten, om de beräknas utifrån ett nuanskaffningsvärde, skulle uppgå till sammanlagt ca 182 miljarder kronor. Det kan jämföras med dagens intäkter i nätverksamheten som uppgår till ca 135 miljarder kronor.²

Om EI skulle besluta om intäktsramar i enlighet med schablonmetoden skulle det innebära en tillåten höjning av intäkterna på ca 35 procent under en sexårsperiod jämfört med dagens intäktsnivå. Det skulle leda till att merparten av nätföretagen skulle kunna öka sina nätavgifter kraftigt. Denna ökning ska täcka kostnader för tillkommande investeringar liksom förändringar i de s.k. opåverkbara kostnaderna för tillsynsperioden jämfört med nuvarande intäkter, men inte inflation.³ EI kan inte se att en så stor höjning är motiverad av utredningsunderlaget. Sådana ökningar skulle också helt stå i strid med ellagens princip om kundernas intresse av låga och stabila nätavgifter. Av detta skäl är det inte möjligt att enbart tillämpa schablonmetoden i sin nuvarande utformning för att fastställa intäktsramarna eftersom det inte är förenligt med kravet på låga och stabila tariffer. EI konstaterar att övergången till förhandsprövning med de legala förutsättningar som föreligger ger upphov till övergångseffekter som måste hanteras. Detta kan ske på flera sätt. En övergångslösning bör minimera risken för att nätföretagen

¹ Förhandsreglering av elnätsavgifter – principiella val i viktiga frågor (EI 2009:9), s.43.

² Den nuvarande intäktsnivån har beräknats från elnätsföretagets intäkter för åren 2006-2009. Dessa intäkter har, för respektive år, räknats upp till 2010 års prisnivå med faktorprisindex för elnätsföretag och därefter summerats till en total intäkt.

³ Eftersom intäktsramarna med schablonmetoden beräknas i huvudsak i 2010 års så ska de inte täcka eventuell prisjustering för inflation. Den nuvarande intäkten i jämförelsen har beräknats i enlighet med fotnot 2.

i sin intäktsram får kostnadstäckning och avkastning på redan avskrivna anläggningstillgångar. Övergångslösningen får samtidigt inte hämma ett effektivt nätföretags arbete med att kontinuerligt förnya och förstärka elnäten. Vidare ska kravet på stabila nätavgifter uppfyllas.

En möjlighet vore att under en övergångsperiod använda ett reducerat nuanskaftningsvärde i enlighet med Energinätsutredningens förslag. Ett annat alternativ skulle kunna vara att bestämma en övergångsperiod under vilken nätföretagen stegvis kan anpassa sina intäkter

Om Energinätsutredningens alternativ med 50 procent åldersjustering av respektive företags kapitalbas skulle användas under en övergångsperiod för beräkningen av intäktsramarna skulle det innebära att lokal- och regionnätsföretagens sammanlagda intäkter skulle tillåtas ökas med fyra miljarder jämfört med företagens nuvarande intäkter, dvs. från 135 till 140 miljarder kronor. Det skulle innebära cirka tre procents ökning av intäkterna över en sexårsperiod. Ökningen ska täcka kostnader för planerade investeringar liksom förändringar i de s.k. opåverkbara kostnaderna för tillsynsperioden jämfört med nuvarande intäkter, men inte inflation.⁴

De opåverkbara kostnaderna uppgick under åren 2006 - 2009 i 2010 års prisnivå till ca 45 miljarder kronor och prognostiseras uppgå till ca 61 miljarder kronor för tillsynsperioden 2012-2015. Enbart de opåverkbara kostnaderna ökar därmed med mer än tre procent. Att åldersjustera kapitalbasen med 50 % kan därför inte anses vara ett rimligt sätt att hantera övergångseffekten på.

Den andra metoden som EI analyserat innebär istället att en övergångsperiod tillämpas innan en intäktsram i nivå med schablonmetodens beräkning får beslutas. Perioden måste då anpassas så att kravet på stabila nätavgifter kan upprätthållas. Av följande tabell framgår den möjliga ökningen av nätavgifterna med olika alternativ:

Antal tillsynsperioder	Antal år	Total intäktsram	Procentuell höjning
2	10	163 504 716	21,3%
3	14	155 305 184	15,2%
4	18	150 749 888	11,8%
5	22	147 851 063	9,7%

Ökningen är beräknad utifrån att nuvarande intäkt i verksamheten för en fyraårsperiod är ca 135 miljarder kronor.

Efter en analys av hur stora skillnaderna är mellan schablonmetodens resultat och nuvarande intäktsnivå har EI bedömt att en lämplig tid för att utjämna intäktsramarna beräknade med schablonmetoden och nuvarande intäktsnivå är fyra tillsynsperioder, d.v.s 16 år. Eftersom EI:s beräkningar utgår från företagens intäkter för åren 2006-2009 (i 2010 års prisnivå) måste fördelningen för första tillsynsperioden även omfatta åren 2010

⁴ Eftersom intäktsramarna med schablonmetoden beräknas i huvudsak i 2010 års prisnivå så ska de inte täcka eventuell prisjustering för inflation. Den nuvarande intäkten i jämförelsen har beräknats i enlighet med fotnot 2.

och 2011 och då blir antalet år 18. För tillsynsperioden 2012-2015 kan ett företags intäkter därför tillåtas att anpassas till en intäktsram beräknad med schablonmetoden med högst sex artondelar. Ökningen av nätavgifterna under tillsynsperioden 2012-2015 blir då knappt 12 % för kundkollektivet som helhet. Kundkollektivets krav på stabila avgifter bör då generellt vara beaktat. Med denna metodutformning behandlas alla nätföretag lika.

Formel för att beräkna intäktsramen under första tillsynsperioden 2012-2015

Den metod som använts för att beräkna intäktsramen i besluten har följande formel:

$$\text{Beslutad intäktsram} = \text{Nuvarande intäkter} + (\text{Intäktsram enligt EI:s schablonmetod} - \text{Nuvarande intäkter}) \cdot \frac{6}{18}$$
$$\text{Nuvarande intäkter} = \text{Företagens intäkter för åren 2006-2009 (i 2010 års prisnivå)}$$

Intäktsramen som beräknas med den metod som beskrivits ovan anges i 2010 års prisnivå avseende kapitalkostnader och löpande påverkbara kostnader. Efter tillsynsperioden kommer den beslutade intäktsramen att behöva prisjusteras inom ramen för beslutet. Denna korrigering innebär dock ingen omprövning av beslutet utan utgör en del av beslutet om intäktsram. Justeringarna utgör således en del av EI:s metod. Justeringarna är:

- Utfall av opåverkbara kostnader jämfört med lämnad prognos i underlaget för beslutet.
- Kapitalbasens nuanskaffningsvärde justeras med hänsyn till investeringar och utrangeringar, prisutvecklingen för varje år i tillsynsperioden med faktorprisindex för byggnader. När kapitalbasen prisjusteras ändras den intäktsram som beräknas med schablonmetoden.
- Den påverkbara löpande kostnaden för vart och ett utav åren i tillsynsperioden räknas om med faktorprisindex (FPI) för elnätsföretag avseende löpande påverkbara kostnader⁵. När den löpande kostnaden prisjusteras ändras den intäktsram som beräknas med schablonmetoden.
- Utfall av kvalitet jämfört med i besluten fastställd normnivå.

Den del av beräkningen som därmed justeras är den **fetmarkerade** delen av formeln, vilket får till följd att den beslutade intäktsramen ändras inom ramen för beslutet.

$$\text{Beslutad intäktsram} = \text{Nuvarande intäkter} + (\text{Intäktsram enligt EI:s schablonmetod} - \text{Nuvarande intäkter}) \cdot \frac{6}{18}$$
$$\text{Nuvarande intäkter} = \text{Företagens intäkter för åren 2006-2009 (i 2010 års prisnivå)}$$

⁵ Framtaget av SCB, se bilaga 6.

Intäktramen kan också bli föremål för omprövning på begäran av företaget eller efter beslut av Energimarknadsinspektionen.

Schablonmetodens utformning

I det följande ges en kortfattad generell beskrivning av schablonmetoden med relevanta formler och läshänvisningar.

Formeln för schablonmetoden är följande:

$$\text{Intäktsram} = \text{Kapitalkostnader} + \text{Löpande kostnader}$$

Kapitalkostnad

För att kunna beräkna en skälig kapitalkostnad med metoden krävs uppgifter om nätföretagets kapitalbas nuanskaffningsvärde inklusive investeringar och utrangeringar. Kapitalkostnaden beräknas per år och anläggningskategori. Därefter beräknas en kapitalkostnad för tillsynsperioden, se även bilaga 7.

Följande formel har använts för att beräkna kapitalkostnaden:

$$KKD_t = NUA_{K_t} * \frac{r}{1 - (1 + r)^{-n}}$$

t = 2012, 2013, 2014 och 2015

KKD_t = Kapitalkostnad för varje år i tillsynsperioden för anläggningskategorin

NUA_{K_t} = Nuanskaffningsvärdet för anläggningskategorin med hänsyn till investeringar och utrangeringar

r = Real kalkylränta före skatt för respektive anläggningskategorin

n = Avskrivningstid för anläggningskategorin

Kapitalbas

I följande rapporter och promemorior redovisas bakgrunden till valet av nuanskaffningsvärde som metod för att värdera kapitalbasen. I dokumenten redovisas normvärdena samt hur normvärdena har utarbetats liksom hur de tre andra metoderna för att värdera en anläggning till ett nuanskaffningsvärde ska tillämpas.

- Värdering av elnätsföretagens kapitalbas i förhandsregleringen (EI R2010:6),
- Normvärden för anläggningar med spänning upp till med 24 kV (PM 2010:11),
- Normvärden för anläggningar med spänning över 24 kV (PM 2010:12),
- Kompletteringar av normvärdeslista för anläggningar med spänning upp till och med 24 kV (PM 2010:13)

Kapitalkostnaden

Kapitalkostnaden beräknas med en real annuitetsmetod. Den reala annuitetsmetoden innebär att avskrivningar, räntor och avkastning på kapitalbasen utjämnas över anläggningstillgångarnas (som ingår i kapitalbasen) livslängd. Annuitetsmetoden beskrivs i prop. 2008/09:141 och i rapport Förhandsreglering av elnätsavgifter – Principiella val i viktiga frågor EI R2009:9.

Räntor och avkastning beräknas med WACC-metoden (weighted average cost of capital). Denna metod beskrivs i prop. 2008/09:141s. 79, och är en metod för att beräkna en skälig avkastning på det kapital som används. I detta beslut har EI utgått från en real kalkylränta före skatt på 5,2 procent. Bakgrunden till valet av denna kalkylräntenivå återges i bilaga 3.

Livslängden, dvs. avskrivningstiden, för en anläggningstillgång som ingår i kapitalbasen är i beräkningen antingen tio eller fyrtio år. De anläggningstillgångar som omfattas av 3 § 1 kapitalbasförordningen (en anläggning för överföring av el) har vid beräkningen åsatts en avskrivningstid på 40 år. Övriga tillgångar enligt 3 § 2-4 har åsatts en avskrivningstid på tio (10) år (anläggning för mätning av överförd el, system som används för drift eller övervakning av nämnda anläggning, samt system för beräkning eller rapportering vid mätning av överförd el). Motiven till de valda avskrivningstiderna redovisas i EI:s rapport Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första tillsynsperioden 2012-2015 EI R2010:24.

Kapitalkostnaden för tillsynsperioden beräknas i 2010 års penningvärde.

Beräkningsexempel återfinns i rapporten Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första tillsynsperioden 2012-2015 EI R2010:24.

Löpande kostnad

Den löpande kostnaden beräknas i enlighet med följande formel:

$$LPK_{R_t} = LOK_t + LPK_{H_{t-1}} * (1 - X)$$

t = 2012, 2013, 2014 och 2015

LPK_{R_t} = löpande kostnad för respektive år under tillsynsperioden.

LOK_t = löpande opåverkbar kostnad för respektive år under tillsynsperioden.

X = effektiviseringskravet

LPK_{H_{t-1}} = löpande påverkbar historisk kostnad i prisnivå 2010 från året innan.

M = Medelvärdet av indexerade historiska kostnader 2006-2009

$$LPK_{H_{2010}} = M * (1 - X)$$

$$LPK_{H_{2011}} = LPK_{H_{2010}} * (1 - X)$$

Den löpande kostnaden i nätverksamheten delas in i s.k. påverkbar och icke påverkbar kostnad. Den icke påverkbara kostnaden är en uppskattad kostnad för tillsynsperioden.

Den löpande påverkbara kostnaden beräknas utifrån relevanta uppgifter för vart och ett av åren 2006-2009. De summerade årliga kostnaderna för åren 2006-2009 räknas upp till 2010 års prisnivå med faktorprisindex för elnätsföretag avseende den del som avser löpande kostnader. Här tillämpas olika index för lokal respektive regionnätsföretag. Vidare minskas de årliga kostnaderna med ett effektiviseringskrav på en (1) procent per år. Den summa som erhålls utgör den löpande påverkbara kostnaden för respektive år i tillsynsperioden. Kostnaden beräknas i 2010 års prisnivå.

En detaljerad redogörelse för vilka data som ligger till grund för beräkningen återfinns i EI:s rapport Löpande kostnader i förhandsregleringen – grundprinciper vid beräkningen EI R2010:6. En beskrivning av bakgrunden till det valda effektiviseringskravet på 1 % återges i Förhandsregleringens krav på effektiviseringar – intäktsramen för löpande kostnader EI R2010:11.

En detaljerad beskrivning av hur den löpande kostnaden beräknas inklusive beräkningsexempel finns i rapporten Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första tillsynsperioden 2012-2015 EI R2010:24.